

Preplata za Šibenik
I Austro-Ugarsku godišnje K. 14.-,
polugodišnje i tromjesečno suraz-
mjerno, mjesečno K. 1.20
Pojedini broj 10 para
Oglasi po cijeniku
Platite i u tužniku u Šibeniku.

HRVATSKA MISAO

Izlazi sriedom i subetom

Uredništvo i uprava nalaze se na trgu
sv. Frane iza obć. perivoja
Vlastnik, zdatatelj odgovorni ure-
dnik JOSIP DREZGAR.
Tiska: Hrvatska Zadrudna Tiskara u
Šibeniku, u. z. s. o. j.

God. I.

Šibenik, 6 kolovoza 1913.

Br. 8.

LAKRDIJAŠKO JUNAČENJE.

Otkada je poglavitog dra. Krstelja izdala sreća, izgleda nam u svim svojim megdanima poput Don Kichota u pratnji vjernog mu Sancha Panse Drinkovića, Krsteljevi smrtni skokovi i borba s vjeternjačama zastidiše Cervantesova junaka.

Ova dva kompanjona preniješe i u politički život našeg naroda sva ona prirodjena im svojstva kojima se odlikuju njihova trgovačka poduzeća. Ne znade ciganin da hvati svoje kljuse, kako ova dva političara znadu uzdizati svoje „radnje“ i jao onome tko se usudi reći da je njihovu kljusetu pokisao rep. Sve je kod njih savršeno, sve lijepo i precizirano, da se ne boji nikakve utakmice. Oni najveći rodoljubi, najsvršeniji diplomate, političari, liječnici, odvjetnici, novinari, upravnici, trgovci, financijeri, vojskovođe, inžiniri, mehaničari, strukovnjaci u vinarstvu, zadrugarstvu, tiskarstvu itd. itd. itd.

Mi svi smo to vidjeli, izkusili, opipali, i ponajviše razbijalo se sve o našu glavu. Krstelji i drugi usrećiše stranku prava organizacijom, koja se sastojala u tome da se u odlučnim časovima povjerenje naroda traži ne u djelotvornoj ljubavi za puk, u sitnom radu za moralno i ekonomsko pridignuće našeg seljaka, nego u podržavanju niskih strasti u puku, razbacivanjem golemog novca koji ima da narod opije i kupi. Izbori za carevinsku vijeće god. 1911. bijahu igra va banque, igra jednog očajnika koji baca sve na kocku, svoje i tuđe, ali ponajviše i gotovo izključivo tuđe. Da se Drinković i Krstelj dočepaju bečkog mandata, da onda uzomgu od stranke prava stvoriti većinu saborsku koja će potisnuti ljevičevce, Bliankine, Makjede s unosnih položaja, trebalo je tako podjariti strasti u puku, da se naučava brat na brata, sin na oca, trebalo je svesti izbornu agitaciju na borbu na noževce, trebalo je izrabiti crkve i oltare, oplijeniti privatnike, društva i blagajne, izprazniti popovske i fratarske podrumce, trebalo je da sve podivlja i da se stavi u službu interesa dvojice ljude.

A konac svega toga? Vjerolomstvo, nezahvalnost, izdaja — nagrada je sva.

Krstelji bio je biran načelnikom šibenske občine, da dovede občinu do financijalnog razsula, naprvi joj preko 300.000 K. duga. Predbacilo mu se, da je u svoje privatne svrhe a na občinski trošak upotrebljavao občinske činovnike, da je občinu izplaćivala njegovoj tiskari mastne račune, a on na sve to ni riječi da opovrgne ili da se opravda. Drugi je bio občinski liječnik, te je primao od obćine 5.000 K godišnje plaće da bude urednikom „Hrvatske Riječi“. Imajući sve to na duši, još imaju srca da nama predbacuju plaćenike i služnike!

U društvima su oba predsjednici, starost. Zato takova društva moraju živjeti od milosti obćine, obćina mora uzdržavati njihova društva kako i njih uzdržava. Čitavim svojim djelovanjem pokazali su, da im nije do toga da od njih upravljana društva budu neodvisna već da robuju njima i da žive od milosti obćine dok njih bude volja. Zato i jesu takova društva u mrtvili, u razsulu, jer članovi neosećaju nikakvih dužnosti, nikakvog interesa i poštenosti za društvo, nikakvog oduševljenja, a ako ga je bilo, to se je uvijek nastojalo ubiti svaku ljubav i volju za rad. Glavno je bilo, da Krstelju i Drinkoviću budu ta društva za stafažu, za paruđu, da ih veličaju i slave, da u karnevalu neuzfali oblatnata lumparija, oblatnate ovacije vojđama.

Jednake neuspjehe doživješe i u radu zadrugarskom. Dr. Krstelji je, valjda misleći po svom i Drinkoviću radu na zadrugarskom polju, rekao da su zadruga u Dalmaciji gnjilež. Bit će da su gnjilež stoga, što su, osobito u šibenskom kotaru, spa-

sile teška od pogibelji koja mu dolazila od filoksera. Ali težačke nevolje deveta su Krstelju i Drinkoviću; oni znadu seljacima pokazati vrata i onda kada dolaze k njima u njihovu, odvjetničkom i liječničkom poslu. Nego ostavimo to, jer iznašanjem nekih stvari ne želimo štetovati nikome.

Neuspjeh dakle posvuda i posvemašnji, a živjeti treba u dosadanjoj slavi, u ulozi političara, vođa, pa treba bilo kako zaustaviti prijeteci bankrot. Treba se pokazati nužnim, nenadoknadivim za politički život, a zato treba stvoriti pedesat ambijent. Kud bolje nego udariti u radikalne žice, da prsti sve pucaju od bijesnog udaranja! Balkanizam, jugoslavenstvo je u modi, pa kud ljepše no zakriti se takovim bojama, a onoga tko se njima ne kiti proglaši klerikalcem, crnožitim. Ništa zato, da su to već stare fraze kojima su liberalci i slavosrbi svih dlaka častili stranku prava; one se ipak doimlju, pogotovo kada nalaze podkrijepe u tvrdnjama jednoga Drinkovića, jednoga Krstelja, dojučeranih pravaških vođa...

Da osupneš, iznenadiš svijet, da izazoveš golemu senzaciju te postaneš junak dana, počini kakvo originalno samoubojstvo ili podpun politički okret, tjeraj u laž samog sebe, grdi i psuj što si do sad slavio, a slavi što dosad grdio. Senzacija bi na primjer mogla biti, kada bi netko u saboru slavio dra. Susteršića i govorio o njemu, da je čestitiji od svih onih ljevičeva, Čingrija, Bijankinjija, Trumbića, Smodlaka, dalmatinski Zemaljski Odbor da je skup samoživaca, a danas da utvrditi, da ljevičevci nije austrijanac, nije vladin čovjek, a svi oni Bliankini, Čingrije, Makjedi, Trumbići, Smodlake da su narodni ljudi. Glavno je izbaciti takovu senzaciju, a sporedno je ako se upita, zašto su ono Krstelji i Drinković god. 1911. mobilizirali protiv ljevičevu, Čingriji i družini i nebo i pakao. Ili na primjer nije li senzacija govorit sve do početka ove godine da su Smodlaci i Tresić bili u Beogradu u austrijskoj službi, a danas družiti se s njima a protiv pravaša koji su do nedavna i za Drinkovića i za Krstelja bili jedini narodni element?

Da se svijet pripravi na ovaj okret ovih pravaških perjanica, bilo je dosta kroz „Obzor“ i „Novi List“ turiti u svijet nekoliko napadaja na zast. Dulbičica kao nekakvog austrijanca i klerikalca, a istodobno zabraniti „Hrvatskoj Rieči“ — koja dotad prolazila kao glasilo šibenskih pravaša — da Dulbičica uzme u obranu i da opovrgne one rukopipatelne obzoraško-supilovske laži, koje su međutim iz tih novina zašle i u druge. „Calumniare audacter, semper aliquid haeret“ — pa tako i ovdje, udri danas, udri sutra, nekakav uspjeh je tu. A kako da neupućeni svijet i ne vjeruje, kada šibenski pravaši šute i puštaju da se tako ocrnjiva najzaslužniji šibenčanin, zast. Dulbičić!

Ma pošlo se i dalje. Ne samo da „Rieč“ nije smjela ijednom riječi da suzbije one infamije protiv zast. Dulbičica, ma je dr. Drinković, kao faktički gospodar u stranci prava, spriječavao i to, da uprava i vijeće stranke kažu svoju. A zast. Dulbičić, dok se protiv njega vlastiti mu drugovi i prijatelji tako nečisto rovarili, samo je radio i radio kao mrav, da bilo čim pomogne narodu, niti je htio da radi onih napadaja izazove u stranci i u gradu smutnje, a bijaše onda dostatna jedna jedina njegova riječ, da Krstelji i Drinković budu ončas pale veličine i da pred gnjevom šibenčana pokupe priljagu i sele.

Drinković i Krstelji računali su na tu dobrotu Dulbičevu. Oni se pače nadali, da će svojim spletkama tako Dulbičica ozlovoljiti, da će se on, po naravi svojeg blag i protivnik bratoubilačke borbe, jednostavno povući s političkog polja. Ali Dulbičić pro-

zró je tu njihovu namjeru, nije im nasjeo, odupro se njihovom spletkarenju, da stranku privedu u protivnički logor. Javnost vani nije ipak znala, što je s Dulbičcem, jer je ovaj zazirao da poduzima išta što se ne bi slagalo sa načelima i disciplinom stranke, uvijek uvjerenja da će stranka sama znati reći svoju i krivce osuditi. Tek izlazkom „Hrvatske Misli“ — nakon šestmjesecnog otvorenog Drinković-Krsteljevog rovarjenja — počela je naša obrana protiv podlih sumnjičenja, iza kako je i občinsko vijeće prelonilo štap nad vjerolomcem Krsteljem, ono isto vijeće koje je sam Krstelji predložio a ljetos upodunio sa dvojicom vlastitih kandidata drom. Matačićem i J. Drezgom.

I bilo je vrijeme da se maknemo, jer je od Drinković-Krsteljevih lakrdija čitava stranka bila u pogibelji. Da je bilo do razpoloženja občinskog vijeća, to Krstelji ne bi ni bio načelnikom. Zahvaliti ima zast. Dulbičić koji je sve sile uložio da spriječi takav pogreb Krsteljev, koji je na to, čas iza kako je bio biran za načelnika, odgovorio prirodjenom si prostotom govoreći o vijeću kao o marvi koju će on znati držati na uzdi. Ovaj je govor bio ulje u vatru, te je između nas i Krstelja nastao otvoreni prelom, a najžešći protiv njega bijahu baš vijećnici koji bijahu preuzeli ulogu miritelja.

Uprava stranke nije se micala, vjerujući u riječ zadanu od Krstelja na sjednici u Splitu na Mali Uskrs, da će njegov posao biti da u Šibeniku dođe do izmirenja. On je tu svoju riječ tako izvršio da ne samo da nije poduzeo nikakva koraka za pomirbu nego je njegovim postupkom razdor još veći buknuo.

Bijasmo dužni otvoreno ustati proti Krstelji-Drinkovićevim smutnjama, da im oduzemo oružje kao da govore u ime šibenskih pravaša, koji naprotiv skoro jednočudo njih osudjuju.

Morali smo ustati javno protiv tih izdajnika, da pravaši u pokrajini ne misle da se šibenčani i uprava stranke slažu u Drinković-Krsteljevom rušenju pravaških redova. Tako smo doživili, da je Drinković-Krsteljeva „Rieč“ počela rovariti protiv pravaških pozicija Sinja, Imotskog i drugdje, dočim pred nekoliko mjeseci ta ista gospoda nisu dozvoljavala napadaja na zast. dra. Marovića radi njegove audijencije kod Cuvaja, pače otvoriše mu stuppe lista za obranu, jer onda su im Trumbić i Smodlake, koji obijali pragove bečke i zadarske vlade, bili stoptup gori od Marovića pa i od samog Cuvaja. Za občinskih pak izbora u Drišću, pred malo vremena obavljanih, Drinković je uzkratio driškom pravaškom izbornom odboru tiskanje jednog letka, u kojemu su bili izvadci nekih članaka izišlih prošle godine u Krstelji-Drinkovićevoj „Rieči“, a Krstelji pomagao je očito Skelinovce i stavio im na razpolaganje za izborne posle jednog činovnika obćine šibenske.

Gosp. Trumbić, koga su Krstelji i Drinković nazivali javnom bludnicom, mogao bi nam razjasniti, odakle ovaj Drinković-Krsteljev preokret. On sam je znao za ovaj sirenski napjev što je tako magički djelovalo na Meta i Iva, a taj napjev načeo je bio on isti u šibenskom Sokolu a glasi: bečki mandat. Na sastancima kod Trumbića u Splitu sve je razporedjeko, kako će se utisti stranka prava, Krstelju i Drinkoviću osigurati mandat a Trumbiću saborsko predsjedništvo. Zato je Krstelji i radio proti pravašima u Drišću, da pravaška driška obćina ne pomrsi nečije račune.

Stavljena je i obrazina: narodna sloga, radikalna, revolucionarni rad na temelju jugoslavenstva. U nama to revolucionarstvo Krstelji-Drinković-Trumbić-Biankinijevo izaziva samo smijeh i spominjemo ga samo da svijet uvidi smiješnost Drinkovićeve „radnje“. Drinković se radi toga srdi i predbacuje nam denuncijanstvo, kao da mi ozbiljno išta drujemo od njegova revolucionarstva, Ma kada bi to revolucionarstvo

bilo ozbiljno, zar bi vas austrijska vlada tako mirno gledala, zar bi pustila da joj revolucionarni Zemaljski Odbor podmeta bombe, a kotarski poglavar gosp. Kalebić zar bi se osjećao toliko sigurnim da može više sati bez ikakve bojazni konferirati sa revolucionarcem Krsteljem?!

Veliki narodni vidici! Zar oni koje predstavlja hrvatsko-srbska koalicija u poklonima pred komesarom Skrecom?!

I baš vjerolomstvo koalicije dokazom nam je, da ona od Drinkovića toli naglašavana radnja oko okupljanja u prvom redu hrvatskog življa nije još dovršena, a biti će tekar onda kada ne budu više moguća izdajstva kakvo nam spremaju koalicijaši, a da izdajnike narod onaj čas ne propne.

Hajka na nas, radi tobožnje naše austrijanštine, radi tobožnjeg našeg auličkog katoličanstva, ima svrhu da prikrije tajne i nečiste ciljeve koji vode banovinske i dalmatinske koalicijaše. U te ciljeve pod vidom narodne sloge i velikih narodnih vidika Drinković i Krstelji zašli su da prikriju svoje neuspjehe u političkom, administrativnom i socijalnom pogledu i tako od silnih narodnih divova spali su na junake od operete.

Vjerolomstvo koalicije.

„Hrvat“, središnji organ vrhovne uprave stranke prava za sve hrvatske zemlje, u broju od 2. ov. mj. donosi uvodnik pod naslovom „Svršeno je!“, iz kojega prenosi sljedeće:

„Čini se, da Magjari mogu biti zadovoljni s uspjesima, što ih je u ovo par dana poltično barun Skerček u Hrvatskoj. On im nosi povoljne glase. Našao je, s kim će u Hrvatskoj svoju zadaću izvršiti, t. j. „ustav uspostaviti“.

Tko bi to mogao biti, to nam priličnom jasnoćom kaže gođaglagoljivi G. Stjepan Radić. Donosimo odnosno njegove riječi do slove na drugom mjestu. Stičo se s koalicijom za stanovitu svrhu; za koju to nije teško pogoditi: da zajedno „uzpostave ustavi“. A i jučerašnji uvodnik „Narodnih Novina“, malo samo što ne pjeva koaliciji pravih slavosjevera.

Poštovana hrvatsko-srbska koalicija prihvatila je dakle rozplet krize!

E, pa dobro! Mi joj sreće ne zavidjamo, njoj ni njenom najnovijem, ali jur odavna željehovanom savezniku G. Stjepanu Radiću.

Hrvatski je narod tako srećan, da onamo, od početka nagodbenjačkih vremena, vazda ima u svom krugu ovelik broj ljudi, koji o sebi goje dobro mišljenje, da su stvoreni za nešto višega, većega, da su do božje providnosti upravo odabrani, da u svoje ruke dobiju vlast i vladu u zemlji. Smt regimnabilnes otioš, rekao bi Latinac, kandidati za vladu na dopustu, koji u sebi osjećaju neodoljiv nutarnji nagon i patriotski žar, da se jave, e su i oni tu, kad god se pojavi pitanje, komu će se povjeriti kormilo vlade u ruke.

Da se pak na nje danom prigodom ne zaboravi, javljaju se sve kad i kad u peštanskim listovima, daju se intervjuesi i uvjeravaju našu prekodravsku braću, da su oni jedini predstavnici prave unionističke misli u Hrvatskoj, da je većina naroda uz nje i prema tome da se dade u Hrvatskoj voditi čista nagodbenjačka politika; predajet je dakako „čistoća“ nagodbe i da se njima dade vlast u ruke.

Takva grupa političara i stranaka je stalna pojava javnoga života naše domovine počevši od sedamdesetih godina prošloga veka. Kod kuće u Hrvatskoj, pred narodom do potrebe tobožnje najveći protivnik Magjara i njihove prevlasti, znadu se prikazivati u Pešti kao unioniste i nagodbenjaci najčišće pasmine.

Danas takvu vrstu političara predstavlja u Hrvatskoj poštovana hrvatsko-srbska koalicija. Njezine devotine i uzrajne poruke u

Pešti u ovo posljednje doba, da je i ona unionistička stranka, njezina dugotrajna pregovaranja s raznim banskim kandidatima, konačno i tajne audiencije njezinih ljudi kod odlučujućih činbenika u Pešti: sve je to, čini se, imalo ovaj put željkovani uspjeh.

Neka koalicija samo ide na vladu, kad joj je opozicionalni krusac toli gorak. Izpostuje li što god za narod, donese li kakvih pozitivnih steževina za narod, mi ćemo joj taj drage volje priznati, kako bi to drage volje priznali i svakomu drugomu... Iko god šta dobra učini za narod. Mi doduše, iz-kustvom podučeni, ne vjerujemo u uspjeh njezina koraka, ali ne ćemo ni da joj smetamo. Što ona ovim svojim korakom kani postići, to doduše nije ni iz daleka ono, čemu se hrvatski narod od nje nada, što mu je ona obećavala i na što se dapače stranci prava i paktom obvezala.

Ali napokon, mi pravaši nemamo na raspoložbu nikakvih sredstava, da koaliciju pristilimo na obdržavanje pakta, ako ga ona sama neće da drži.

Jedno je ipak, što od koalicije odlučno tražimo: neka ona i pred narodom na biralištu kaže ono, što kaže u Pešti, namte da je ona unionistička i nagodbenička stranka.

Nesto slična, što sada čini koalicija, izvede već njeni oči obzoraš godinu sedamdesetih prošlog vijeka. Pakt koalicijin s nama pravašina jest pravi analogon glasovitom onom rujanskom manifestu nekadašnjih pravaša.

Mi pravaši razvitkom ovih događaja ponovno se uvjerimo o istinitosti one narodne rečenice: "Dokle god se lit Mujo ne pokrsti, lit Mijo ne poturci, nema među njima pravoga prijateljstva!"

Sve se nekako čini, da će postojana koalicija učiniti s paktom ono, što su njeni oči svojedobno učinili s rujanskim manifestom.

Nema nikakve dvojbe, da se usljed ovog postupka koalicije i seljačke stranke stvari u našoj domovini počinju kretati pravcem, kojim mi pravaši nismo želili da pođu; nismo im se dapače ni nadali. Pitamo li se, tko je tomu svemu kriv, odgovor će glasiti: koalicija i Radić. Ali ne samo koalicija i Radić! Mnogo više krivnja za sve ovo pada na one naše bivše drugove, koji su ne mogavši dosta brzo dočekati ostvarenje tajnih svojih želja isli razbijati jedinstvo stranke prava.

Sad će dakako opet po svoj prilici zaredati s njihove strane himbeni vapaji za slogom, za uzpostavljanje jedinstva stranke i slične stvari; pokazivat će na nuždu zajedničke obrane hrvatstva i pravaštva protiv srbstva i nagodbeničtva. Svijet? S kim i zašto? Zar s vama i za to, da prvom danom zgodom opet izvedete ono, što ste sad izveli, pak time ponovno bacite hrvatstvo i pravaštvo barem za dvadeset godina natrag?

Ne, gospodo, izmudj nas i vas zaključiti su računli! Mi iskreni pravaši nastaviti ćemo doduše svoj hrvatski i pravaški rad podvostručeni silama nakon ove jellonije poštovane koalicije, pak ćemo naročito i koaliciji skidati pred narodom obraznu s lica, neka narod za svakoga znade tko je i što je, ali vas, vitezova od 19. svibnja, u našem kolu ne bude. Prepuštiti ćemo vas s kupu s vašom dubokoumnom diplomacijom zasluženju sudbini...

Uspomene iz izbora za carevinsko vijeće.

Bilo je licem na Križe g. 1911. Krasan bješe dan. Vedro nebo kō djetinje oko. Žarko sunce sipalo na zemlju blage svoje zrake. Čitava se priroda zacelenila, okitila i zamirisala ljubkom travkom i cvijetkom čarim. Slavulj biljisa, svijet se veselio. Projleće je.

Uzduž i unakriž Dalmacije nastalo kreševo, ljuta planula borba. Borba o zastupnika za Beč. Sukobiše se dvije suprotne misli: demokratsko-protuvjerska sa pravškom. Agitatori su u poslu. Kandidati lete od grada do grada, od sela do sela, otvaraju se skupštine, govore, razpravljaju, obećaju, kupuju, varaju. Dr. Mate Drinković je veselo, Čingriji kiselo lice. I vjera vam moja, da Vrgorska krajina za tvrd dukat ne omrčdi obraza, siranka prava odnese paomu pobjede. A kako i ne bi! Skočilo listom primorsko-neretvansko svećenstvo, zagrabilo brdom i dolinom, razavilo barjak čisto hrvatske misli — i Neretvac se prenuo, osvijestio ter kō div jurnu u boj za vjeru i

dom. Ne žali se troška, ne haje se trud ni za umor, ne pazi na zapreke, ne boji se prijetnja, žrtve, smrti, samo da pobjedi hrvatski barjak.

Dr. Mate Drinković uz pratnju svećenika — bez kojih se nigdje maknuti znao nije — sa Gračine dohrlilo na Metković i bez časa odmora, medju hiljadama pristaša i protivnika, na javnoj plokaši se narodu prikazao.

Bio sam tu i ja. I za prvi put ga u životu evo gledam i slušam. Srce mi je nemirno. Duh nešto sluti. Odgonim zlokobne misli i slutnje, al zaman. Obuzela me sumnja o Drinkovićevoj iskrenosti. Ne velim ništa o njegovoj splošnosti, zadrnosti, usienosti, namrgodjenosti, mrkogledu, nesimpatičnosti, što me silno od sebe odbija. Prirodno mu je; preni višekrat unutrinjost vanjšina odaje.

Nakon raznih vrlih govornika, progovara Drinković. Svak napuo usi. Ne treba meni. Do nogu sam mu. Niš ne uteče. Al' nu belaja. Kō da su znali, što se krije u Drinkoviću, stala ih vika, buka, žamor, zvijduk iz protivnoga tabora, krik: "Doli, nedostojni!" Siromah Mate uzdrihao, problijedio. Nevičan da mu se itko opre, a još manje istinu u brk skreće, našao se u neugodnu stanju, teško mu je, vjeruje mi ljudi, bilo. Kad najedanput nastade tišina, sve zamuknu, al za čas, jer iz mnoštva zaorfo glas: "Pitajte ga, vjeruje li u Boga?" Kō munja osinu ga taj strahovit glas. Sav se promjenuo, pozelenio. Kano da djetiči pogodiše, baš kō iz puške u dub. Nu ipak se Dr. Mate snadje, ne gubi se, ne pometa se. Kā ko zna. Pa ga viknu iz svega glasa: "Ja vjerujem u moga Boga! Ja sam katolik dušom i srcem, jesam klerikalac u pravomu smislu, i znať ti furdo, da kao katolik-klerikalac živit ću i umrijet ću. A vi glupani, zavedenjaci, farizeji, robovi, služnici svake vlade, zapamtiti ćete me dobro. U mojoj se kući katolički žive; moja žena sluša svetu mislu, često i radnjačkom, postove posti, daje lemozinu, izpovijeda se, svoji djecu u crkvu vodi i u strahu Božijemu uzgaja. Pa i ja, kad mi god moji zvanični poslovi dopuštaju, idem k crkvi, vršim pomno svoje katoličke dužnosti. Znajte dakle, da vjerujem u Boga, da sam katolik, klerikalac, a vi ste slugani, furde, ništa!"

I dalje je besjedio, dobro, lijepo, tako, da ne znam — odstranivši one njemu mije i srcu prirasle epitate — bili ljepše bolje i katoličkije besjedio isti Dr. Ante Alfrević.

Ja sam kašnje — i ako profi unutrinjemu glasu — svagdi i vazda pred narodom hvalio i slavio Drinkovića kao osvjeđenočnoga katolika i čistoga Hrvata-pravaša.

Ele medjutu godina 1912. i 1913. utvrdiše za istinu ondašnju moju sumnju. Dr. Mate Drinković sam je već očitovao kroz svoju slavosrbsku „Rječ", koliko mu je stalo do katoličanstva i čistoga hrvatskoga pravaštva. Razpredati nadalje o tomu, bilo bi suvišno; pokle mu je „Dan" davno već stavio upite, na koje on muči, ne odgovara, jer zna, da je sve onako, a u zadnje doba eto „Hrvatsk Misao" pristiže ga tako, da jedan ne može ni da pisne, van da bulazni, grdi, psuje, sumnjiči, zloglasi i Pappafavu i Dulibića i Alfrevića, preživakajuć liberalo-slavosrbske misli, čežnje i težnje.

Nego. opet me evo spodače sumnja, i pitam se: Da li je Dr. Mate Drinković bio iskren onda ili sada? Puno sam se mislio, al domisliti se ne da. S tog bih molio Dr. Matu Drinkovića, nek me oprosti od ove sumnje, te sam kaže, ali bezuvjetno, kad je iskren bio: sad ili onda? — ili nigda!

Neretva, koncem srpnja 1913.

M.

Domaće vijesti.

Sloga Radićevaca i koalicije. „Hrvat" javlja, da je izmedju hrvatsko-srbske koalicije i seljačke stranke došlo do saveza, valjda i do fuzije. To se vidi i iz pisanja Radićevog „Doma". Kako su koalicionaši i radićevci unioniste, nagodbenjaci, to ovo stopljenje služi za sastav vladine većine.

Povlači se s političkog polja. Profesor K. Šegvić izjavlja, da se povlači s političkog polja, da njegova osoba ne bude smatrana zaprekom u pravaškim redovima.

I. hrv. kat. omladinski sastanak u Splitu obdržavan je na 30. o. m. Izpao je taj sastanak uprav veličanstven bilo sa zanosa čestite mladosti i biranih referata, bilo sa

vanijske manifestacije. Sa svih strana Dalmacije pohrlile mladi ljudi da se po prvi put vide, porazgovore i učvrste međusobnu ljubav i slogu za svete ideale. Utješljivo je bilo vidjeti kako pučka mladost uz srednjoškolsku i sveučilištnu stupa zajedno da vijeća o svome i narodnom preporodu. U tome se vidi novi život, jer je do sada većina naše gospode daleko bježala od od puka. Lijepo je bilo vidjeti dugu povorku od 500 mladića, gdje pod hrv. zastavom, na kojoj je usadjen križ, kao pod svojim simbolima, upućiva se za kaštelanskom glazbom iz stolne crkve preko obale do kazališta. Mnogi je splichanin tome prizoru ostao začudjen, a uobće radoznali gledali su ovoga puta mišomom, te nije bilo čuti ni prigovora ni pogrda s ikoje strane. (To je sada u Šibeniku u modi. Op. ur.)

Mladež je u kazalištu oslovio velikim zanosom Kaž. Bošković, akademik. Na to podzavršavaju mladost razni predstavnici kao zamjenik biskupa Mahnića vič. Palčić, te monsinger Bulić. Zatim se rastavi omladinski dio od djačkoga u istom kazalištu da svaki vijeća o svojim prilikama. Poslije podie bila je skupština „Pavinovića", koja je izvjestila o svome radu, izabrala novu upravu i proglasila svoje starčine.

Na večer upričen je veliki komers u restauraciji „Royal", gdje je sve prošio u bratskoj ljubavi i uznevanje, te veselo i ozbiljne govore.

Dao Bog, da pučka i izobražena omladina zajedno uznapreduju na korist našega naroda, kojemu će oni dati novi život u rodoljubnom i vjerskom pogledu.

Obćinska štedionica u Benkovcu imala je koncem prošlog mjeseca sljedeće stanje: Uložci K. 913.606.64; Hip. amort. zajmovi K 413.171.54; Eskomtirane mjenice K 187.370.—; Uloženi novac kod novčanih zavoda K 167.498.58; Vlastiti vrijednostni papiri K 96.865.10; Obćinski zajmovi K 42.334.92; Sveukupni promet ove godine K 953.315.11; Pričuvna zaklada K 28.931.—.

Promet i uspjeh uložaka u srpnju 1913. Uloženo je od 132 stranke K 48.515.06; Prigrudno od 91 stranke K 46.892.15; Kamatna stopa za uložke jest 5% čisto.

Pedesetogodišnjicu tipografskog rada slavili dne 7. i 8. rujna g. Vjekoslav Radin, tipograf u Zadru. Drugovi mu priredjuju tom prigodom proslavu, kojoj će sudjelovati tipografski radnici iz cijele Dalmacije, te će mu predati spomen-dar.

Lijepo je svrnuti svoj pogled na 50 godina savjestnog i napornog rada, a po-hvalno je od drugova da tom radu daju vidljivi i odlični izkaz priznanja.

Gradske vijesti.

Načelnik bez vijeća. Za nedjelju 3 ov. mj. bilo je sazvano šibensko obćinsko vijeće. Svih 29 vijećnika, koji su načelniku Krstelju izrazili nepovjerenje, nije pristupilo na vijeće, tako da sjednica nije se mogla obdržavati.

Put Jadrtovac—Primošten—Rogoznica. Ministarstvo za javne radnje u dogovoru sa ministarstvom financija odobrilo je gradnju puta od državne ceste kod Jadrtova do Primoštena i Rogoznice, te ovo gradnju uvrstilo u program radnja što se imadu izvesti u Dalmaciji.

Tim se — osobitim živim zauzimanjem našeg zastupnika Dr. Dulibića — oživotvori-treba davna želja i udovoljuje preko potrebe jednog ogromnog dijela pučanstva naše obćine. Do sada dvije velike varoši Primošten i Rogoznica, sa preko 6000 duša, odjeljene su na kopnu od ostalog svijeta, jer nisu bilo kakvim putem spojene sa gradom, već se vas promet obavlja po moru uz velike dangube, troškove, štete i pogibelji. Toj šteti i patnji naroda ima se evo učiniti kraj. Gradnjom puta riješava se sretno pitanje koje visi ima četvrt vijeka, pračeno raznim zgodam i nezgodam. I dok se radujemo narodu i njegovom zastupniku na uspjehu, izričemo živu želju, da se gradnjom puta što prije započne.

U fond „Hrvatske Misli" poklonio je gozp. Henrik Bulat K 2, da počasti uspomene blagopokojnog Mihovila Slade-Silovića. Darovatelju, koji je ovim dao prvi doprinos za fond našeg lista, od srca hvala.

Najnoviji prijatelj Rogoznice iz svoje odvjetničke kancelarije dao se na posao, da medju jednodušno pučanstvo one čestite

varoši bacil zublju razdora. Kada mu se nije posrećilo, da drži seoski zbor te izazove glas nepovjerenja zast. Dulibiću, dao se da putem svog lista zavadi Rogozničane.

Ma gdje je dosad bio dr. Krstelj? Rogozničani ga i ne poznadu nego kada mu moraju plaćati masne odvjetničke pristojbine, a i tada moraju se čuvati da im ne zatvori u lice vrata. Niti je Rogoznica ikada osjetila plemenitost njegova srea i zauzimanje za interese mjesta, jer štogod je u zadnjih godina u mjestu učinjeno, zahvalit treba zauzimanju Stojićevu i Dulibićevu, dočim Krstelju imaju zahvaliti povišenje obćinskih prireza. Vrata zast. Dulibića uvijek su bila otvorena za sve potrebe Rogozničana, seoske i privatne, te se ljuto varaju oni koji misli da bi mogli odvrati-ti onu poznatu pravašku kultu od narodnog trubenika dra. Dulibića. Sva Krsteljeva rovaranja razbit će se o poznati čelik-značaj vrlih Rogozničana, koji za pravašku stvar svi su za jedan štap.

Oproštaj Rogoznice s pred. Katalinčevićem. Prečastni opat škardinski Don Ivan Katalinčić u nedjelju oprostito se je sa dosadašnjim svojim župljanima. Rogozničani najednoli se da izkažu svoje poštovanje prema svom dosadašnjem župniku te se je cijela varoš okilila sagovima i barjacima, a na večer zaplamsalo je cijelo mjesto u vatri. Preč. opat držao je pontifikal, te se je gupuljivim riječima oprostito od Rogozničana, s kojima je osam godina živio u ljubavi revno vršeći svoje župničke dužnosti. Pri odlasku cijela varoš došla je da se s njim oprosti i da mu zaželi sretan boravak i još sretniji uspjeh u novom boravištu, u Škradinu.

U spomen Vjekoslave Mikalević. Na 29. lipnja, prigodom prve obljetnice smrti naše sugrađanke Vjekoslave Mikalević, ugledna gospođa Gilda Hatze, supruga maestra Joze Hatze, koji je pokojnika bio učiteljem pjevanja, stjela se toga tužnog dana, davši u Splitu čitati nekoliko misla, a na jednoj od tih bile su nazodne sve sa-učeneice i prijateljice pokojnice. Na 1. kolovoza poslaše se u Šibenik jedan metalni vjenac sa napisom koji okružuje njenu fotografiju: „Pojavi bezsmrtnog genija umjetnosti na zemlji, neumrlom blaženom duhu na nebu, Vjekoslavi Mikalević, preminuloj u Splitu od 24 godine dne 29. lipnja 1912. Prijateljice u Splitu za prve obljetnice njezine smrti 29. lipnja 1913."

Ovaj akt sjećanja lijepi je dokaz ljubavi i simpatija, koje je pokojnica za svog kratkog boravka u Splitu stekla, a mi smo uvjereni, da će poštovaoci umjetnosti još dugo vremena znati žaliti nad kletom sudbinom, koja nam je ugasila ovu zvjezdu, netom je počela sjati na našem i onako tužnom nebu.

Pa da nisu denuncijanti! Da se Drinković tuži na postupak detektiva proti njegovu listu radi kolportaze, shvatljivo je i kada bi istinito bilo, mi bi sami pokudili taj postupak, i sa gledišta slobode i jer nam je u interesu da svijet čita i vidi Drinković-Krsteljeve laži i psovke. Ali ogavno je. kada Drinković, da opere sebe, denuncira nas radi kolportaze.

Nego, ako je postupak detektiva oduran sa gledišta slobode, kako da se okraši postupak Drinković-Krsteljevih namještanika, koji n-šim djevojkama, koje raznose list predplatnicima, otmilju novine, psuju i napadaju ih! Možda je onom svojom denuncijacijom Drinković htio pokriti ovu drugu svoju „radnju"!

STAN ZA DJAKE

sa podpunom obskrbom može se dobiti kod gradjanskih obitelji. Stan udoban sa bašcom. Podpun nadzor nad naukom.

Tko želi dobro smjestiti svoje dijete, neka se obrati na uredništvo našeg lista, gdje će dobiti bliže obavijesti.

VIŠE SOBA

sa pokuštvom ili bez pokuštva iznajmljuju se u najljepšem predjelu grada. Poblize obavijesti daje uredništvo lista.